

GENERAL PEDAGOGY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-366-8-15>

DEVELOPMENT OF STUDENTS' CREATIVE ABILITIES: METHODS OF STIMULATING CREATIVITY

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ: МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ

Bishko V. P.

*Teacher of the first
qualification category,
Teacher of primary classes
Izmail Gymnasium № 11
with a primary school of Izmail
district of Odesa region
Izmail, Odesa region, Ukraine*

Бішко В. П.

*вчитель першої кваліфікаційної
категорії,
вчитель початкових класів
Ізмаїльська гімназія № 11
з початковою школою
Ізмаїльського району
Одеської області
м. Ізмаїл, Одеська область,
Україна*

Творчість та креативність є ключовими властивостями сучасної особистості. У наш час людина повинна вміти творчо мислити та креативно вирішувати життєві проблеми.

Розвиток творчих здібностей та креативності – це пріоритетне завдання освіти в Україні. Це вказано на законодавчому та нормативному рівні (Закон України «Про освіту», Державний стандарт початкової освіти, чинні шкільні програми тощо).

Для розвитку творчого потенціалу та креативних здібностей школярів, вчителю необхідно знати та використовувати оптимальні методи для виконання цього завдання. На сучасному етапі розвитку педагогіки, з'являються різноманітні методи, які зумовлюють творчий розвиток учнів загальноосвітньої школи.

Питання творчих здібностей та креативності та їх розвитку розглядали у своїх працях такі науковці як: О. Мальяр, Н. Нікітіна, В. Павленко, І. Павленко, О. Попова, С. Пухно, Г. Свириденко, М. Стельмах, Л. Ткаченко, Т. Фефілова, А. Харченко, В. Чорноус та інші.

По-перше, вважаємо доцільним розгляд існуючих наукових підходів до визначення понять «творчі здібності» та «креативність». Спочатку, здійснимо аналіз наукових думок щодо сутності поняття «творчі здібності».

І. Павленко вважає, що творчі здібності – це «індивідуально-психологічні здібності людини, що відповідають вимогам творчої діяльності і є умовою її успішного виконання та пов'язуються зі створенням нового, оригінального продукту, з пошуком нових засобів діяльності тощо» [3, с. 17].

На думку С. Пухно, творчі здібності являють собою комплекс індивідуально-психологічних властивостей особистості, які постають суб'єктивними умовами успішного виконання творчої діяльності [4, с. 229].

В. Черноус, в свою чергу, вказує, що творчі здібності – це «стійкі властивості людини, що виявляються у її навчальній, виробничій та іншій діяльності і становлять необхідну умову її творчого розвитку» [8, с. 83].

Отже, можна зробити висновок, що творчі здібності – це властивості індивідуального та психологічного характеру окремої особистості, які зумовлюють продуктивність її творчої діяльності, яка, в свою чергу, має за мету створити оригінальний продукт.

Перейдемо до розгляду наукових підходів до тлумачення поняття «креативність» у науковому просторі.

На думку В. Павленко, креативність – це загальна властивість особистості, яка зумовлює процес «народження» оригінального продукту та продуктивних шляхів його застосування [2, с. 120].

Л. Ткаченко називає креативність здатністю творити, виконувати творчі дії, яка забезпечує можливість незвично бачити зміст проблеми чи ситуації [7, с. 32].

Н. Нікітіна зазначає, що креативність – це особистісна якість, що базується на розвитку вищих психічних функцій, коли творчість як автоматизована навичка включається у всі види діяльності, поведінки, спілкування, контакту із середовищем [1, с. 121].

Таким чином, під креативністю розуміють здатність до творчості, творчих дій та оригінальних шляхів вирішення проблем.

Треба відмітити, що у науковій літературі досить часто поняття «творчі здібності» та «креативність» ототожнюються.

Н. Нікітіна пояснює це тим, що креативність – це ознака творчої людини, яка здатна за власною ініціативою реалізувати свій потенціал, з вибором відповідних способів [1, с. 123].

Розвиток творчих здібностей та креативності, в процесі шкільного навчання, передбачає використання окремих методів та методик.

М. Стельмах вказує, що ефективними методами розвитку креативності та творчого потенціалу школярів є: 1) інтерактивні методи; 2) метод гри; 3) образотворче мистецтво; 4) метод проєктів [6, с. 57].

Г. Свириденко, в свою чергу, вважає доцільним використання методу конструювання в процесі розвитку творчих здібностей та креативності учнів. Для учнів початкової школи, науковець пропонує використовувати інноваційний засіб для конструювання – LEGO-цеглинки. Ефективність зазначеного засобу пояснюється тим, що він поєднує у собі такі методи як гра та конструювання, що передбачає розвиток креативності та творчості дитини [5, с. 166].

Отже, розвиток творчих здібностей та креативності школярів є важливим завданням шкільної освіти. В процесі виконання зазначеного завдання, вчителям можна використовувати такі методи як: інтерактивні, метод проєктів, метод гри, образотворче мистецтво, конструювання тощо.

Література:

1. Нікітіна Н. П., Маляр О. Ю. Креативність і творчість: загальне і особливе. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2016. № 2. С. 121–128.

2. Павленко В. В. Креативність: сутнісна характеристика поняття. *Креативна педагогіка*. 2016. № 11. С. 120–131.

3. Павленко І. Г. Розвиток творчих здібностей школярів як результат освітньої діяльності. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8238/1/Bulgaria.%202020.pdf> (дата звернення: 21.10.2023).

4. Пухно С. В., Харченко А. В. Розвиток творчих здібностей в процесі формування психологічної культури майбутніх вчителів. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*. 2016. № 7. С. 229–235.

5. Свириденко Г. В., Фефілова Т. В. LEGO-конструювання як засіб розвитку креативності учнів початкових класів на уроках математики. *Молодий вчений*. 2020. № 4. С. 165–168.

6. Стельмах М. В., Попова О. І. Формування креативного мислення учнів в умовах нової української школи. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи*: матеріали науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та

студентів. Бердянськ, Вінниця, Житомир, Івано-Франківськ, Ізмаїл, Кам'янець-Подільський, Київ, Кропивницький, Мукачеве, Полтава, Ужгород, Умань, Херсон, 2020. Вип. 7. С. 56–58.

7. Ткаченко Л. Креативність і творчість: сучасний контент. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 9. С. 32–35.

8. Чорноус В. Творчі здібності особистості: визначення, сутність, структура. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2017. № 5. С. 82–87.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-366-8-16>

EFFECTIVENESS OF USING MENTAL MAPS FOR STUDENTS WHEN STUDYING THERAPEUTIC DENTISTRY

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Vakhovskiy V. V.

*Doctor of Philosophy in Dentistry,
Assistant at the Therapeutic
Dentistry Department
National Pirogov Memorial Medical
University of Vinnytsia
Vinnytsia, Ukraine*

Ваховський В. В.

*доктор філософії зі стоматології,
асистент кафедри терапевтичної
стоматології
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Aleksyeyenko N. S.

*Assistant at the Therapeutic
Dentistry Department
National Pirogov Memorial Medical
University of Vinnytsia
Vinnytsia, Ukraine*

Алексєєнко Н.С.

*асистент кафедри терапевтичної
стоматології
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Povsheniuk A. V.

*Doctor of Philosophy in Dentistry,
Associate Professor at the Therapeutic
Dentistry Department
National Pirogov Memorial Medical
University of Vinnytsia
Vinnytsia, Ukraine*

Повшенюк А. В.

*кандидат медичних наук,
доцент кафедри терапевтичної
стоматології
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*